

Posudek bakalářské diplomové práce

Název: Kalevalská tematika v textech finské metalové skupiny Amorphis

Autor: Vítek Černý

Vítek Černý si ve své bakalářské práci vybral za téma analyzovat texty finské metalové kapely Amorphis s důrazem na kalevalskou tematiku, která se v jejich písních objevuje nejprve na druhém studiovém LP *Tales from The Thousand Lakes* (1994) a následně na čtyřech albech *Eclipse* (2006), *Silent Waters* (2007), *Skyforger* (2009) a *The Beginning of Times* (2011), která se postupně zaměřují na osudy konkrétních kalevalských hrdinů, Kullerva, Lemminkäinen, Ilmarinena, resp. Väinämöinena.

Po stručném úvodu o skupině a překladech a adaptacích *Kalevaly* do angličtiny přechází Černý k samotnému srovnání a rozborům. Nejprve k sobě názorně paralelně staví písně z alba *Tales from The Thousand Lakes* a verše Bosleyho překladu *Kalevaly* (1989) a rozebírá textové změny v nich obsažené, přičemž skrze toto srovnání odhaluje odchylky i důvody nelogičnosti v těchto písních. Mimochodem, tímto děkuji autorovi za možnost si (z pracovních důvodů!) po letech přehrát některé písně a zaposlouchat se, jestli tyto omyly zpěvák také reálně opakuje na pódiu – zatímco „of/off“ nelze z pochopitelných důvodů rozpoznat, v případě „began/begin“ se podle mého ucha uplatňuje varianta první, tedy sémanticky nelogická, a ve verši „and thought(s) was given“ mám za to, že frontman v přednesu opravuje na původní správný singulár.

Je vidno, že autor odvedl kus práce a že ho snad i bavila. Neodpustím si nicméně několik otázek, přičemž některé považuju za zásadní, jiné za víceméně doplňkové.

Otázka 1: Texty na prvním albu porovnáváte logicky s Bosleyem. **Proč alba další srovnáváte s Kirbyem?**

Otázka 2: Proč vůbec další alba srovnáváte (s Kirbyho) překladem *Kalevaly*? Jak se dozvídáme (s. 29), texty na tato další „kalevalská“ alba napsal Pekka Kainulainen – ten dostal „jasné zadání“, které asi lze po právu interpretovat jako „dělej si, co chceš“. Lze tedy myslím očekávat, že se Kainulainen postavil klátce kreativně, bez jasně požadované textové opory v *Kalevala*. Nadto v práci čteme, že „Kainulainen psal texty finsky, do angličtiny je překládal Erkki Virta, později Ike Vil“ (s. 11). Jaký je tedy smysl srovnávat výsledné anglické překlady finských (volných) převyprávěních v řeči vázané s (jakýmkoli) anglickým překladem? **Jakou míru podobnosti a na jaké úrovni vůbec můžeme u těchto textových korpusů předpokládat?** (Půlotázka: Nelze-li u písní předpokládat inspiraci konkrétním textovým ukotvením kalevalské látky, proč do práce nezahrnout Haavikkovu *Kullervon tarina*?)

Otázka 3: Autor píše, že „za kreativní lze považovat samotná volba kalevalských veršů pro texty metalových písní.“ (s. 16) **Můžete přiblížit tradici použití kalevalských témat v metalových písňových textech? Byli v tomto Amorphis (ve Finsku) průkopníky?**

Osobně mě na textech Amorphis fascinuje fakt, že se svou nutnou mezerovitostí při zpracování kalevalské látky v principu přibližují tradici vyprávění mýtů – při jejich recepci se také předpokládalo, že je posluchačstvo obeznámeno se zdrojovým příběhem. Jak autor práce opakovaně podotýká, Amorphis nicméně svou produkci nadto přizpůsobují mezinárodnímu posluchačstvu a z materiálu většinou odstraňují jasné „kalevalské orientátory“. Pro *Kalevalu* neznalé publikum se – troufám si tvrdit – návaznost na finskou látku ztrácí (**tady by mě zajímal autorův názor**).

Znejasnění interpretace (resp. její změnu pro toho, kdo původní příběh nezná) lze sledovat již „jen“ selektivním výběrem jednotlivých veršů: třeba píseň *Magic and Mayhem* z „bosleyovky věrného alba“ zní následovně: „Hey there, tiny wench / My perpetual serf / Put stew in a pot / Bring water for

the guest. / Before we part / Before your neck is broken / You strike first / Son of the north.“ (s. 26–27) Zde se podle mě nabízí např. interpretace, že muže („Son of the north“) vyzývá na souboj žena („tiny wench“), kterou urazil svým přezíravým jednáním; první čtyřverší by bylo replikou muže, druhé odpovědí ženy. To, že je situace v *Kalevale* zcela jiná, z textu písně Amorphis vyčíst nijak nelze.

Nakonec několik komentářů k jiným než ryze obsahovým aspektům práce. Autor používá základní naratologickou terminologii, avšak ne vždy přesvědčivě, např. použití „syžet“ (což pravda může být termín matoucí, nicméně v českém prostředí má význam jasný ve smyslu „výstavba“) v „[s]yžetem runy i písně je Väinämöinenova cesta do Tuonely pro tři vědmá slova pro tvorbu lodi a následný útěk ve formě hada“ (s. 68). S otázkou je pro mě také užití pojmů heterodiegetický a homodiegetický vypravěč v případě, že v textu písně začne v určitém místě promlouvat jedna z postav v ich-formě. V zásadě nemám nic proti použití pojmu vypravěč v epické poezii, ale chceme-li tedy jednou tuto kategorii přenést do básně, plédoval bych za stejný úzus jako v případě prózy: v ní také nemluvíme o tom, že v monolozích/dialogích dochází ke změně vypravěče, jedná se prostě a jednoduše o monology/dialogy postav.

Co do jazykové úrovně je práce průměrná; celkový dojem mírně sráží relativně hojná absence čárek.

Bakalářská práce Vítka Černého co do obsahu, rozsahu a formálního zpracování splňuje všechny náležitosti kladené na tento typ práce. **Doporučuji** ji proto k obhajobě a **navrhuji známku 2-3**.

V Blansku 30. 8. 2024

Jan-Marek Šík, Ph.D.